

Israel

edo erri baten bizi-naia

Joan Mari Torrealday

Askotan esan da, gura ezkerro ba dagola ikasbidea nundik artu. Gura izan bear. Edo ejenplu ori ikusten jakin bear.

Judutarrak modan dagozan ezkerro, seguru nago beren jokatibidea askorentzat izango dala imitagarria. Eurekandik artuko dabe leziñoa komunistak, eta kapitalistak be beste orrenbeste.

Ez arritu. Askok ezetz uste arren, guk euskaldunok be ba daukagu zer ikasi judutarrengandik.

Bere biziaren alde bere bizia emon gura dauan erria beti da arrigarria.

Ori da Israel. Bere erriaren alde bere bizia emoteko prest dagoan gizona, benetako gizona da. Ori da judutarra.

Ikus daigun, argigarriztat, judutar baten gertakizuna. Ondo dakit egia diñodana.

Israel ta R.A.U. arteko gerrea asi aurretik, Oñati aldean ebillen Norsteamerika'ko aberats-aberats baten semea. Judutarra zan. Gerra orren susmoa artu ebanerako ez ei egoan nasai; ezin-egon batek ei erabillen gizona.

Jakin eban gudaren barri. Ba, «orain ala iñoiz be ez» esan, eta an joan zan, abioi bat arturik, Israel'era.

Txapela kendu daigun gizon onen aurrean. «Atletiko Bilbao» (geurea izanik!) baten aurrean txapela kentzeak eztau merezi. Bere odola gizonaren ta erriaren alde emotera doanaren aurrean, bai, erantzi bear genduke txapela. Burua makurtu be egin daikegu, lotsarik bape barik, olako baten aurrean.

Ezingo dogu ukatu Israel'go erria modelu arrigarria jakula jokabide askotan (ez danetan!). Bizi-naiak eraginda dabillen gizona andia bada, zer esango dogu bizi-gura ori bere barruan daraan erriari buruz? (Batez be gure zibilizaziño teknikatuan). Erri lez, munduko guztietan uste dot, bizi-gura ori ortxe, Israel'en, agertzen da garbien.

Salbatore Mitxelena andiak betiko bizi-nai ori gure Errian ikusten eban. Bere «Unamuno ta Abendats» liburuan iñoianez, Unamuno'ren ta Euskal-Arraza'ren arimak bat dira, bardiñak. Ba dakigu gure bilbotar olerkari-filosofua zelan ebillen beti «bizi-gura» orrek minduta, eriotzaren bildurrez. Ba, bardin bizi da, kondairan zear eta gaur, Euskalerrria, Salbatore'ren eritxiz.

Salbatore Mitxelena'ren tesisa, orixe da. Israel'en bai, baiña geure artean be egia dan jakin bear.

BAKEA TA GERREA

Obe da bakerik txarrena gudarik onena baiño.

Esperientziaren eskarmentuaz-edo, alan esan eban Salbatore Mitxelenak. Bearbada, perspektibaren faltaz idatzi eban ori.

Xalbador bertsolariari esakuntza orixe imiñi deutse bertso-gintzarako gai lez txapelketan. Arritu naz.

Israel'go gerra ostean pentsetan jarri naz, eta ez dot uste eritxi oneri bere baiezipena emongo leuskion judutar askorik egongo danik gaur. Guda onik balego, judutarrentzako euren izan da benetan ona. Eta egia esan, alan izan da. Ez dakigu zer lortuko daben luzaroan (Makiavelo ondiño bizi da Europa aldean!!), baiña beintzat «bake txarra» aldentutea lortu dabe, ori bai. Ta, esan daigun, ez da gitxi. Ez dala oso eroan-garria izango pentsatu daikegu atxurra esku batean eta fusilla lepoan, soloan egun guztian bierrean ibiltea. Atxurrak berak be naiko bierrik emoten dau, orren ganera beste burukomiñik eukiteko. Bai, ondo probatuta euki dabe judutarrak bake txarra.

Ta gudua autatu dabe, «bakea» ta «gerrea» zer diran jakinaren gañean.

David txikia, barriro, Goliat arroaren kontra pare da. Ta, barriro, David'ek irabazi. Historiak diño. Ta judutarrak diño bakerik txarrena ez dala gudarik onena baiño ohea. Kontra daukozuz judutarrak, Salbatore!

Gerra onik balego, esan dot. Balego, diñot barriz. Balego ori, ba dakigu, kondizionala da, baldintza bat. Nasser'ek, eta bestek, ez dabe esango guda ori ona izan danik. Eurentzako txarra izan da. Ta ain zuzen, orrexegaitik ez dago gerra onik, gudukatzaillietatik bat beti geratzen dalako galtzen (iltzen edo ilda ezpada). Edo, alderdi biak pozik, lagun ta anai lez, amaitzen daben gudarik ikusi dozue iñoiz?

ANAITASUNA-ren datorren zenbakia izango da
ERRIEN AURRERAKUNTZA (Populorum progressio)
Eskutitz Nagusiaren bizkaierazko itzulpena, Aita Santu
Paul VI-nari eskiña, argazki ugari eta ederrakaz.

ANAITASUNA

Kantauriko Frantziskotarrak argitaratua

ANAITASUNA idatzi lez agertuko da, aldizkari lez argitaratzeko baimenak eldu artean.

IDAIZTI AU 1967-ko GARILLAREN 14-an AMAITU EBAN «GRAFICAS BILBAO» IRARKOLAK.

Zuzendaritza ta Banakola
Irala, 8 — Bilbao-12

D. L. BI. 1.603 - 1967

GRAFICAS BILBAO - Gordóniz, 28, 3.º - BILBAO-12